

Európske školy

Kancelária generálneho tajomníka

Pedagogické oddelenie

Ref.: 2007-D-441-sk-5

Originál: EN

Verzia: SK

OCHRANA DETÍ

Schválené Najvyššou radou písomným konaním, ktoré sa začalo dňa 21. apríla 2008 a skončilo dňa 13. mája 2008.

OCHRANA DETÍ

ZODPOVEDNOSTI NÁRODNÝCH DELEGÁCIÍ, RIADITEĽOV A UČITEĽOV EURÓPSKÝCH ŠKÔL

Súvislosť

Ochrana, starostlivosť a blaho detí sú samozrejme hlavnými starosťami systému Európskych škôl. Táto povinnosť opatrnosti a usilovnosti ukladá všetkým aktérom zodpovedným za dozor nad systémom (vrátane osôb, ktoré sa zúčastňujú na menovaní zamestnancov a riaditeľstva zariadení) nešetriť žiadnym úsilím a dbať na to, aby každá osoba, ktorá pracuje so žiakmi, bola na to spôsobilá, a aby sa samotní žiaci vyvíjali v čo najbezpečnejšom výchovnom prostredí.

Nasledujúce faktory predsedali redakcii tohto dokumentu:

Vedomie veľkej rozmanitosti opatrení, ktoré prijali členské štáty, aby overili, či sú ich potencionálni zamestnanci spôsobilí pracovať s deťmi. Táto rozmanitosť praktík a procedúr môže vystaviť Školy istým právnym rizikám v prípade incidentu;

Zdravotné a bezpečnostné problémy, ktoré pravidelne vznikajú v Školách, ktoré ich musia riešiť, napr. v prípade aktivít mimo zariadenia;

Rastúca dôležitosť, ktorá sa vo viacerých členských štátoch Európskej únie prikladá právam dieťaťa a, v dôsledku, zvýšený počet občianskoprávných stíhaní v prípade podozrivanej nedbanlivosti, ba aj dokázanej.

Všetky tieto dôvody boli podnetom na vypracovanie jedného dokumentu s usmerneniami dobrých praktík v oblastiach školského života, ktoré sa dotýkajú bezpečnosti, zdravia a fyzického, psychologického a duchovného blaha. Tento dokument predkladá všeobecné usmernenia. Školy sú vyzvané, aby prijali všetky nevyhnutné opatrenia v oblastiach, ktoré sa tu spomínajú. Vo väčšine prípadov budú musieť vypracovať vlastnú a podrobnejšiu politiku so zreteľom na miestnu situáciu.

Princípy

Je nevyhnutné, aby postupy menovania všetkých zamestnancov a modality dozoru nad nimi zaručili všetkým deťom, akejkoľvek národnosti a bez ohľadu na Európsku školu, ktorú navštevujú, rovnakú úroveň bezpečnosti a pozornosti.

Etika každej Školy sa musí zakladať na princípe vzájomného rešpektu všetkých členov školského spoločenstva aby, na jednej strane, boli žiaci povzbudzovaní rešpektovať svoju osobu a, na strane druhej, bolo zachované ich právo na psychologickú a fyzickú intimitu. V prípade konfliktu medzi rozšírením informácií osobného charakteru a rešpektovaním súkromia, práva detí a ich ochrana musia prevážiť za každých okolností.

Individuálna sloboda a právo na ľudskú dôstojnosť sú ústavné nescudziteľné práva každej osoby, ktoré sa vzťahujú na všetkých aktérov školstva. Dodržiavanie týchto princípov teda medzi iným zakazuje spôsobiť žiakom akékoľvek fyzické alebo psychologické násilie, vrátane akéhokoľvek ponižujúceho trestu.

Trvalosť týchto práv v žiadnom prípade nepodlieha dodržiavaniu žiakmi svojich školských povinností; dodržiavanie ľudských práv žiakov sa nemôže nijakým spôsobom spájať s plnením ich povinností.

Treba dbať, na jednej strane, na to, aby sa všetky znepokojujúce informácie týkajúce sa blaha a ochrany dieťaťa oznámili príslušným zamestnancom / riaditeľovi Školy, ktorý, v prípade potreby, informuje vnútroštátne úrady, a, na strane druhej, na to, aby sa so všetkým obvineniami zaobchádzalo čo najserióznejšie.

Je nevyhnutné pochopiť a rešpektovať, že pri riešení záležitostí týkajúcich sa ochrany detí je mimoriadne dôležité, aby sa postupovalo maximálne citlivo a blahosklonne.

Štatutárna zodpovednosť v otázke ochrany detí v príslušnom členskom štáte sa musí v každom prípade objasniť.

Situácia

Medzi ťažkosťami, s ktorými sa stretá systém pri zabezpečovaní bezpečnosti detí, možno započítať istý počet nevyhnutných rozdielov vzhľadom na to, že 27 členských krajín s vlastnými predpismi, prioritami a špecifickými prístupmi detašuje učiteľov v 14 Školách, ktoré sa nachádzajú v siedmich rôznych krajinách.

Tieto špecifickosti sú:

Veľmi rozdielne právne predpisy čo sa týka veku pohlavnej zrelosti;

Rozdielne podmienky menovania učiteľov, či už z hľadiska postupu, požiadaviek, alebo praktiky;

Zodpovednosť riaditeľov Škôl menovať učiteľov náboženstva a etiky;

Prípadné posuny medzi platnými právnymi predpismi a požiadavkami, na jednej strane, v členskom štáte, ktorý detašuje, a, na strane druhej, v krajine, v ktorej detašovaný učiteľ vykonáva svoju profesionálnu aktivitu;

Prípadné konflikty medzi, na jednej strane, požiadavkou transparentnosti a, na strane druhej, právom každého jednotlivca na rešpektovanie súkromného života a na ochranu jeho práv v zmysle národných predpisov a medzinárodného práva;

Potreba dozerať na dobrovoľníkov, ktorí pracujú s deťmi v Škole;

Potreba dozerať na každú inú osobu, ktorá je v kontakte s deťmi;

Ochrana detí po všetkých stránkach ich výchovy.

Je však dôležité dbať na to, aby identifikované ťažkosťi a prekážky nebránili zavedeniu v každej Škole výkonných politík zdravia, bezpečnosti a ochrany detí.

Politika školského zariadenia v otázke ochrany detí (všeobecne)

1.1 V súlade s vyššie uvedenými princípmi a s nižšie uvedenými smernicami, každá Škola musí vypracovať svoju Politiku ochrany detí a podrobne opísať zavedené opatrenia (berúc do úvahy aj právne predpisy platné v hostiteľskej krajine). Text tejto Politiky sa oznámi rodičom, zástupcovia ktorých by sa mali zúčastniť na jej vypracovaní. Publikovanie a rozšírenie politiky ochrany detí sú nevyhnutné, aby sa zaručilo ich osvojenie a rešpektovanie všetkými členmi školského spoločenstva.

1.2 Všetci zainteresovaní aktéri musia konať v duchu týchto princíпов a vykonávať Politiku ochrany detí Školy, aby dbali o blaho žiakov. Všetci aktéri školského spoločenstva musia dodržiavať tieto pravidlá a dozerať na ich dodržiavanie.

1.3 Na účely podpory ochrany detí v každej Škole, každé zariadenie musí menovať styčného zástupcu pre ochranu detí spomedzi svojich kádrov, t.j. riaditeľa, alebo nejakú osobu, ktorú on menuje, aby zabezpečil styk s vnútroštátnymi úradmi o špecifických opatreniach týkajúcich sa ochrany detí a aby slúžil ako zdroj pre všetkých zamestnancov alebo dobrovoľníkov, ktorí majú obavy v súvislosti s ochranou detí.

1.4 Školy musia poučiť žiakov prostredníctvom vzdelávacích programov na vyučovacích hodinách citovej a pohlavnej výchovy o nebezpečenstvách psychologického, fyzického a sexuálneho zneužívania a, na hodinách personálnej a zdravotnej výchovy, o škodlivých účinkoch otravy nikotínom, konzumácie alkoholu a zneužívania drog. Školy by mali žiakov vychovávať aj k vhodnému správaniu sa pri používaní internetu, ktorý majú používať bezpečne, aby sa vyhli prípadom *cyberbullyingu*, falošným obvineniam, atď.

Zamestnanci

Zamestnanci, ktorí majú prístup k deťom Európskych škôl (vrátane učiteľov náboženstva), budú musieť poskytnúť, pred nastúpením do funkcie, výpis z registra trestov, osvedčenie o mravnej zachovalosti alebo ekvivalentné osvedčenie z krajiny, ktorej sú štátnymi príslušníkmi, alebo v ktorej boli doteraz zamestnaní.

2.1 Detašovaní zamestnanci

Každý členský štát sa musí ubezpečiť, že zamestnanec, ktorého detašuje v Európskej škole, či už na svojom vlastnom území alebo na území iného členského štátu, je spôsobilý pracovať s deťmi a vyhovuje požiadavkám platných vnútroštátnych predpisov týkajúcich sa vyučujúcich zamestnancov, vrátane tých, ktoré sa týkajú ochrany detí.

2.2 Učitelia náboženstva

V prípade učiteľov náboženstva, cirkevné úrady, ktoré ich menujú, sa musia ubezpečiť, že sú spôsobilí pracovať s deťmi a že dodržiavajú miestne právne predpisy (najmä v oblasti ochrany detí).

2.3 Učitelia na čiastočný úväzok

Každá Škola sa musí, na jednej strane, ubezpečiť, že všetci učitelia na čiastočný úväzok (vrátane učiteľov náboženstva) sú spôsobilí pracovať s deťmi a, na strane druhej, dbať na to, aby sa dodržiavali miestne právne predpisy (najmä v oblasti ochrany detí).

2.4 Iné osoby pracujúce s deťmi bez dozoru

Každá osoba, ktorá pracuje v Škole a je v styku s deťmi bez dozoru, musí byť predmetom ankety v súlade s platnými predpismi. Ak neexistujú predpisy v tejto oblasti, malo by sa čo najviac ubezpečiť, že tieto osoby sú bezproblémové.

2.5 Školy prijímú všetky rozumné opatrenia na to, aby sa ubezpečili, že žiadna nepovolená osoba nemá prístup do ich vyhradených priestorov a že všetkých povolených návštevníkov možno ľahko identifikovať.

2.6 Riaditeľovi a všetkým zamestnancom, ktorí prichádzajú do styku so žiakmi, sa odporúča, aby navštevovali náležité školenia, ktoré im umožnia efektívne plniť svoje povinnosti v oblasti ochrany detí. Tieto školenia by mali byť začlenené a naplánované v plánoch školenia zamestnancov Škôl.

Zdravie, bezpečnosť a pohodlie

3.1 Školské prostredie

Je nevyhnutné, aby sa všetky osoby, ktoré pracujú v Európskej škole, nachádzali v bezpečnom, zdravom a pohodlnom prostredí. Aby sa o tom ubezpečili, Školy vedú podrobné hodnotenia rizík a pravidelné inšpekcie bezpečnostného vybavenia, často pristupujú k čisteniu objektu, usilujú sa podporovať zdravé stravovanie a dobré hygienické praktiky a dbajú na vhodnosť a pohodlie tried.

Je nevyhnutné dbať na to, aby bola Škola schopná rýchlo reagovať a podľa vopred stanoveného postupu na akúkoľvek nehodu alebo chorobu a aby menovala a vyškolila vyučujúcich a iných zamestnancov na poskytnutie prvej pomoci (pokiaľ sa tým neporušia platné predpisy) a viedla register nehôd.

V prípade potreby, rodičia Škole odovzdajú náležité informácie týkajúce sa alergií a iných chorôb svojich detí, berúc do úvahy lekárske stanoviská, želania rodičov a rešpektovanie dôvernosti.

3.2 Aktivity mimo priestorov Školy

Škola musí zabezpečiť blaho žiakov na aktivitách, ktoré prebiehajú mimo Školy (napríklad overením, či je ubytovacie stredisko vybrané na ubytovanie detí akreditované miestnymi úradmi). Každá školská vychádzka musí byť predmetom náležitého postupu predbežného ohodnotenia rizík, na ktorom sa musia plne podieľať učitelia, ktorí sprevádzajú žiakov na ich vychádzke.

Rodičia musia byť plne informovaní o všetkých stránkach školských vychádzok, na ktorých sa zúčastňujú ich deti.

Vykonanie a postupy

4.1 Správanie sa

Je nevyhnutné, aby sa každá Škola vybavila aktualizovanými a dohodnutými postupmi prispôsobenými potrebám žiakov všetkých vekových kategórií. Je nevyhnutné, aby si boli všetci aktéri školského spoločenstva vedomí nasledujúcich smerníc a aby ich podporovali:

Podporovať rozumné a bezpečné správanie sa v priestoroch Školy, v jedálni, počas vyučovacích hodín a otvorenia Školy, pred školskými aktivitami a po nich, ako aj v školských autobusoch a na školských vychádzkach;

Efektívny dozor a vhodné opatrenia sledovania usilovnosti žiakov a ich absencií, dovolených alebo nie, v priestoroch zariadenia alebo mimo neho, vrátane informovania príslušných žiakov o dôsledkoch nedostatočnej usilovnosti, nepravidelnej práce a zlého správania;

Upovedomiť učiteľov a všetkých ostatných príslušných aktérov o dôležitosti byť dobrým príkladom.

4.2 Upovedomenie žiakov o ich právach a povinnostiach

Všetky Európske školy by mali ponúknuť všetkým žiakom a všetkým svojim zamestnancom úctyhodné prostredie, ktoré zaručuje zdvorilú komunikáciu medzi žiakmi a učiteľmi, rovnako v triede ako mimo triedy, a chráni žiakov pred akoukoľvek formou diskriminácie. Učitelia aj žiaci sa preto musia vyhýbať predsudkom založeným na národnosti, pohlaví, sexuálnej orientácii, rase, handicape, špecifických potrebách, atď. V súlade s týmto cieľom, Školy by mali viesť k medziľudským vzťahom a podporovať

---

rešpektovanie princípov rovnakých príležitostí a začlenenia všetkých členov školského spoločenstva bez ohľadu na rasu, národnosť, náboženstvo, sexuálnu orientáciu, pohlavie, handicap alebo špecifické potreby.

4.3 *Bullying*

Každá Škola by mala vypracovať a publikovať:

Jasné politiky a postupy, ktoré treba sledovať v prípade prenasledovania jedného žiaka iným žiakom alebo učiteľom, či už ide o fyzické alebo slovné napadnutie, priame alebo nepriame (ponižovanie, chýry, ohováranie, atď.);

Každá Škola by sa mala vybaviť programom prevencie proti prenasledovaniu v školskom prostredí (« bullying »), ktorý by mal byť súčasťou každoročného rozvrhu školských aktivít. Učiteľom by sa malo minimálne poskytnúť školenie na upovedomenie o tejto téme na pedagogických konferenciách.

4.4 Systém riešenia sťažností

Každá Škola by mala vypracovať a nariadiť priateľský a výkonný systém riešenia sťažností zohľadňujúci nasledujúce body:

Jasné informácie o postupe pri podávaní žaloby (na základnom stupni, vo všeobecnosti hlavnému učiteľovi; na strednom, často v stredisku usmerňovania);

Postup sledovania žalôb predvídajúci v prípade potreby anonymitu žalujúcej strany, ale aj príslušných informácií o osobe, proti ktorej sa podáva žaloba;

Vedenie registra podaných žalôb a prijatých opatrení;

Odozdávanie informácií členom školského spoločenstva, ktorí si o tom musia byť vedomí;

Vyvesenie miestnych a vnútroštátnych telefónnych čísel na pomoc deťom.

4.5 Postupy pri zaobchádzaní s obvineniami zo zneužitia

Každá Škola by mala vypracovať a publikovať vhodné postupy na zaobchádzanie s obvineniami zo zneužitia. Tieto postupy zahŕňajú nasledujúce body:

Plánovaná odpoveď na obvinenia zo zneužitia, či už slovného, fyzického, psychologického alebo sexuálneho. (V prípade dokázaného zneužitia sa musia prijať opatrenia v súlade s predpismi a postupmi platnými v hostiteľskej krajine príslušnej Školy.)

Poradenstvo zamestnancom, aby sa naučili rozpoznať znaky a symptómy zneužívania detí, vrátane fyzických náznakov a náznakov v správaní sa / vo vývoji;

Postupy pri spracovávaní oznámení od detí;

Zodpovednosti všetkých zamestnancov v oblasti ochrany detí;

Zodpovednosti voči osobám menovaným v Škole;

Povinnosť komunikovať s vnútroštátnymi úradmi poverenými ochranou detí (vnútroštátne zdravotné služby alebo policajné služby);

Reštrikcie pri vyšetrovaní prípadov týkajúcich sa predpisov ochrany detí platných v hostiteľskej krajine Školy;

Tiež treba spresniť zodpovednosti v otázke deponovania problémov alebo obvinení.

Príloha: Odporúčania a kontrolný zoznam pre politiku a postupy pri ochrane detí v Školách

Bezpečnosť

Pravidelná inšpekcia, ba častá, budov a objektu Školy administráciou zariadenia a službami verejnoprospešných prác vrátane nových budov a priestorov so zmeneným účelom.

Rozumná lehota na vyriešenie možných rizík podľa urgentnosti každého prípadu.

Aktualizácia hodnotenia rizík.

Ochrana žiakov proti nebezpečenstvám spojeným s cestnou premávkou, keď sú v priestoroch Školy alebo pod jej dozorom (napr. na školských vychádzkach a výletoch).

Vybavenie budov na viacerých poschodiach núdzovými východmi, hlavnými vstupmi vybavenými dverami, ktoré sa otvárajú smerom von, a označením núdzových evakuačných ciest.

Pravidelné organizovanie evakuačných cvičení; písomné pokyny, určené pre zamestnancov a žiakov, upresňujúce postup v prípade evakuácie podľa príčiny (napr. v prípade požiaru); spísanie správy po každom evakuačnom cvičení s podrobným opisom jeho priebehu, aby sa zlepšila bezpečnosť.

Menovanie zodpovedného pracovníka za bezpečnostné opatrenia.

Rešpektovanie miestnych bezpečnostných predpisov v laboratóriách, napríklad čo sa týka počtu žiakov, nosenia masky a bezpečnostných okuliarov alebo ochranného šatstva, uskladňovanie chemických výrobkov, vetranie a dozor učiteľa nad prístupom do distribučných sietí.

Pravidelná inšpekcia akreditovanou spoločnosťou vybavenia a materiálov na telesnú výchovu.

Rekreačné priestory s vhodnou veľkosťou a správne vybavené a udržiavané.

Zdravie a hygiena

Efektívne čistenie priestorov Školy a obzvlášť zón určených na prípravu a na konzumáciu jedál, ako aj hygienických zariadení (WC a sprchy).

Voda, mydlo a sušiacie vybavenie k dispozícii na WC.

Dodržiavanie všetkých miestnych právnych predpisov týkajúcich sa kuchýň a vykurovacích inštalácií.

Pravidelná kontrola kvality vody a všeobecnej hygieny plavárne v súlade s miestnymi predpismi v platnosti.

Pravidelné odstraňovanie nepekých prvkov ako graffiti, žuvačky, atď.

Politika boja proti zneužívaniu látok (drogy, alkohol, tabak, atď.).

Pohodlie

Vo všetkých Európskych školách sa musí vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa pre žiakov zaviedli dobré podmienky psychologickej hygieny. Riaditeľstvo zariadenia preto musí dbať na to, aby:

- boli triedy, laboratóriá a telecvične dobre osvetlené, vykurované a vetrané, a aby ich veľkosť zodpovedala skupinám, ktoré sa v nich nachádzajú.
- bola kvalita a veľkosť školského nábytku prispôsobená žiakom, ktorí ho používajú.
- mali všetci žiaci právo na primeranú obedovú prestávku.

O odporúčaníach uvedených v tomto dokumente treba diskutovať v každej Škole v príslušných orgánoch, ako vzdelávacia rada. Vnútorne predpisy by sa mali náležite zmeniť a doplniť. Mali by sa prijať opatrenia na vykonanie odporúčaní a na pravidelné sledovanie ich účinku.